

HISTÒRIA D'ESPLUGUES

Els laboratoris farmacèutics d'Esplugues: una indústria en expansió. *Per Josep Alcalde*

El passat dijous 3 d'octubre de 2024, a la conferència sobre El passat dels laboratoris farmacèutics d'Esplugues, vam adquirir el compromís de fer una segona xerrada sobre alguns laboratoris farmacèutics que tenen activitat a l'actualitat. Fruit d'aquest compromís, el passat dijous 8 de maig al Casal Robert Brillas, vam fer la xerrada que dona títol a l'article.

Les dues conferències van anar a càrrec de Josep Alcalde, historiador i soci del Grup d'Estudis. Tot i haver més laboratoris a Esplugues, van ser quatre els escollits, tant per la seva importància i renom, com per la seva llarga activitat dins del nostre municipi. Els escollits van ser **Aldo-Unión**, **Ferrer**, **Salvat** i **Vilardell**, que tot i que ja no està ubicat a Esplugues, ho va estar durant uns 29 anys.

Laboratori Aldo-Unió va ser fundat com a laboratori farmacèutic el 1961 per José Mª Calzada Badía, Doctor en Farmàcia. Inicialment va estar ubicat a Barcelona, però ja al 1964 es va traslladar a Esplugues de Llobregat, primer al carrer Àngel Guimerà i posteriorment al carrer Baronessa de Maldà.

A causa de la seva àmplia cartera de productes per al tractament de l'asma, aquests laboratoris ocupen un lloc de privilegi i lideratge en la fabricació d'inhaladors/

esprais nasals que es comercialitzen a més de 60 països.

Laboratoris Ferrer comença el seu camí al 1959 de la mà de Carles Ferrer Salat. El 1968 els seus propietaris tenien a Barcelona el domicili i dos centres de treball. Als anys 60 comença la expansió per tota Europa i part d'Amèrica Llatina i a la dècada dels 2000 la presència de Laboratoris Ferrer és mundial.

Els laboratoris Gelo, que l'any 2007 van ser adquirits per Ferrer Salat, del matrimoni Luís Sánchez Lafuente i Maria Lluïsa Buxó Izaguirre van donar amb una fórmula magistral per resoldre les molèsties digestives. Aquest primer medicament va ser anomenat Gastrogelosa. El fill gran del matrimoni va anar als EEUU on va trobar el **paracetamol** i va decidir importar-lo. El 1974 va poder portar a Espanya el principi actiu del medicament sota la marca **Gelocatil**. Amb Gelocatil, els

Sánchez-Lafuente van aconseguir assentar els laboratoris Gelos al mercat farmacèutic i donar-los una projecció espectacular. L'any **1991**, els **laboratoris Gelos** es van instal·lar a la nostra població.

Posteriorment, el 2011, Ferrer va traslladar la producció del Gelocatil a la seva planta de Sant Cugat, així que el famós analgèsic va deixar de fabricar-se a Esplugues després de 20 anys. Va dedicar la factoria d'Esplugues a la producció de cosmètics i dispositius mèdics.

EDITORIAL

El paper de la cultura és emocionar i fer pensar.

Als centres d'ensenyament tots els alumnes tenen ocasions sobrades per estar en contacte amb la cultura. La nostra entitat també està al seu servei, tal com hem fet cada vegada que ens ho han demanat.

El Grup d'Estudis d'Esplugues es dirigeix a les persones que ja han acabat o deixat enrere els aprenentatges escolars i universitaris, alhora que aprofitem la força dels joves que

ens empeny i ens ensenya tant coses.

Som molt conscients de quin és el nostre espai i qui és el nostre públic, estem molt orgullosos de treballar pel que avui se'n diu "les persones grans", nosaltres mateixos ja ho som tots. Volem aprofitar el seu temps, els seus coneixements, les seves històries, la seva il·lusió, però també els volem donar l'oportunitat de conèixer els nostres estudis, les nostres recerques així com

poder gaudir de les trobades que organitzem en qualsevol dels seus formats.

Els actes culturals, promouen la socialització, cosa que redueix l'aïllament personal. Estimulen la memòria i fan que ens sentim valorats i protagonistes del que succeeix al nostre entorn amb informació veraç i fiable.

En democràcia, la cultura és un espai segur per expressar-se, tots sabem que quan es vol perjudicar la llibertat

d'un poble el primer objectiu és fiscalitzar la comunicació i fer desaparèixer l'accés als coneixements i experiències culturals.

Us animem a participar en els actes que preparem, la vostra implicació facilita el diàleg entre generacions i enforteix la xarxa social i comunitària. Una última reflexió, sovint diem: "els joves no vénen mai", moltes vegades no cal anar a buscar-los gaire lluny; els tenim dins de casa nostra.

Els laboratoris farmacèutics d'Esplugues: una indústria en expansió.

Laboratoris Salvat és una empresa familiar que comença l'any 1955 quan l'empresari Tomàs Miarnau es va posar d'acord amb el metge del Clínic, el Dr. Antoni Salvat, especialista en el camp de la higiene, per fabricar i comercialitzar algunes fórmules magistrals del doctor. Laboratorios Salvat SL va prendre el nom del cognom del metge fundador. La directora tècnica era la seva filla, la Dra. Conchita Salvat, i la gestió del laboratori anava a càrrec del Tomàs Miarnau, l'altre fundador. Van començar en un pis de Barcelona i es **traslladaren a Esplugues l'any 1963** en un polígon del Gall encara amb molt poques empreses. L'any 1994 va anunciar la seva futura expansió als mercats de l'Orient Mitjà.

El laboratori Vilardell va rebre el 1936 l'autorització de l'inici de la seva activitat com a laboratori annex a l'Oficina de Farmàcia del Dr. Juan Vilardell Garriga a la Gran Via de les Corts Catalanes de Barcelona. El mateix any va rebre autorització per fabricar els **Supositoris de glicerina Vilardell**, que continuen sent la seva marca insígnia.

El desembre de 1965, 29 anys després de la seva fundació, la Direcció General de Sanitat autoritzava l'obertura, posada en marxa i funcionament de **Laboratorios Vilardell** al carrer Sant Gabriel d'Esplugues de Llobregat.

El trasllat a Esplugues de totes les instal·lacions productives i dels magatzems és com a conseqüència d'una llei de 1965 que

obligava els laboratoris annexos a oficines de farmàcia a establir-se com a entitats independents. **Al 1968**, la seva filla Clara Vilardell Albareda, assumeix la direcció de la empresa.

Al 1984, agafa el relleu en la direcció tècnica **Clara Oller Vilardell**, filla de Clara, i promou el trasllat de la companyia a Sant Feliu de Llobregat per tal d'expandir el seu creixement. Aquest trasllat es fa el 1994 al Polígon Les Grases.

Des de Sant Feliu l'empresa ha continuat sent dirigida per una quarta generació familiar, ha impulsat l'expansió internacional i ha posat en marxa una plataforma d'e-commerce per facilitar la relació amb les farmàcies. Durant 2024, Laboratoris Vilardell ha celebrat els seus **90 anys d'història**.

ACTIVITATS DEL GRUP D'ESTUDIS D'ESPLUGUES

PREMIS CIUTAT D'ESPLUGUES 2025. *Per Rosa Abós i Prats*

Les entitats Aula Universitària de la Gent Gran d'Esplugues i el Grup d'Estudis d'Esplugues volem donar les gràcies per confiar en el nostre criteri una vegada més i convidar-nos a participar com a jurat en els Premis Ciutat d'Esplugues, que realitzen els alumnes de 1r de Batxillerat del nostres instituts.

Aquest any hem hagut de valorar cinc treballs, hem de dir que la tasca no ha estat

fàcil. Només l'esforç de fer una recerca ja té un gran mèrit per a nosaltres i es mereix un reconeixement.

Disseny d'un edifici a Esplugues de Llobregat ha estat el treball de recerca que hem seleccionat.

És un projecte arquitectònic. Està ben estructurat i ben plantejat, fa enquestes a la població, aporta dades arquitectòniques i de materials de construcció que demostren

la seva capacitat de recerca. El treball de camp és extens i molt ben documentat, fa propostes innovadores a tenir en compte en el futur urbanístic i sobretot en el context d'estalvi d'energia i funcionalitat. La ubicació que finalment tria està propera a Can Masip, edificació noucentista declarada bé cultural d'interès local, combinant modernitat i patrimoni.

Felicitem al seu autor Miguel

Rosa Abós i Josep Maria Galcerà als Premis Ciutat d'Esplugues.

Méndez Blasco de l'Institut La Mallola i l'encoratgem a seguir la seva formació fent allò que més li agradi.

ACTIVITATS DEL GRUP D'ESTUDIS D'ESPLUGUES

HOMENATGE A GIRONA A MOSSÈN BARCELÓ I TORTELLÀ, UN CATALÀ DE MALLORCA. *Per Josep Maria Galcerà*

El passat 6 d'abril a Girona es va rendir homenatge a Mn. Barceló i Tortellà (Felanitx 1888 – Barcelona 1973), en memòria del centenari d'un sermó que va fer a la Catedral i que li va suposar l'exili. L'acte commemoratiu, com recull el diari El Punt Avui i també l'Ara i el Diari de Mallorca, entre altres, va comptar amb la presència de familiars, destacats polítics i es van fer lectures de missatges d'adhesió d'altres persones i entitats, fins i tot d'ex-presidents de Catalunya i de les Illes.

Aquesta figura, d'una catalanitat encomiable i que va voltar per molts llocs com a conseqüència de diferents

represàlies polítiques que va sofrir, va estar vinculat a Esplugues en diferents etapes, encara que no gaire llargues. Malgrat tot va treure temps i ànim per comprometre's amb la cultura local, col·laborant en diferents publicacions, i també és autor d'alguns poemes dedicats a la nostra ciutat. La relació amb Esplugues s'explicava al *Pou del Vernís* núm. 62 (Febrer 2019), a l'apartat "Escriptors d'Esplugues".

A aquest emotiu esdeveniment, organitzat per membres de la societat civil de Felanitx i de Girona, vam estar convidats. Dissortadament no vam poder anar-hi, però en

Joan Barbarà membre de l'Ateneu d'Acció Cultural de Girona va llegir un escrit del Grup d'Estudis d'Esplugues de Llobregat, com a exemple d'adhesió d'una de les poblacions en la quals va viure i va deixar empremta Bartomeu Barceló.

El Grup d'Estudis estem molt satisfets d'haver estat convidats i de poder seguir col·laborant, amb les nostres aportacions, en la difusió de la nostra història, cultura i llengua i catalanitat.

A l'escrit d'en Miquel Castells, que es va enviar i llegir a Girona es glossaven alguns trets del perfil i la personalitat destacant que va ser ...

"un home, que complint amb el seu recte pensament, no dubtà a seguir el seu camí de valors profundament catalanistes, mantenint i conservant la llengua catalana en tots els aspectes i situacions en les quals va trobar-se durant el curs de la seva vida..." I el nostre agraïment ... *"Agraeixo sincerament la invitació rebuda pels organitzadors d'aquest acte de reconeixement a Mossèn Bartomeu Barceló i Tortellà, en la celebració, del centenari del sermó de les "Quaranta hores", des de la trona de la catedral de Girona i en el dia d'avui davant dels seus familiars, autoritats i assistents.*

SANT JORDI POÈTIC I MUSICAL 2025

Per Santi Campo

El primer dijous de mes és el dia que el GEE dediquem a les nostres conferències, però el primer dijous del més d'abril com diu la nostra presidenta, Rosa Abós: “ens centrem en la poesia, la música i la catalanitat”. Així ens preparem per dedicar el dia 23 a regalar roses i llibres a les persones que estimem. Vam començar amb la proclama a càrrec del Joan M. Puiggròs que aquest any va anar intercalada amb els textos que va llegir o recitar el Jordi Udina: *Una pàtria bella, Referència històrica, La Santa Espina i Les tombes flamejants*.

Vam celebrar el 200 aniversari del naixement del poeta romàntic Víctor Balaguer amb el romanço *Les bodes del cavaller de Picalquers*. Pau Vinyoles va cantar i

recitar acompanyat a l'acordió una llegenda que té molta relació amb els nostres gegants.

Però també vam recordar, en el centenari del seu naixement, el poeta, editor i activista mallorquí Josep Maria Llompart. Un vídeo de la poeta i traductora Lucia Petrelli ens va parlar del poeta i també ens va llegir el poema *Arrels i matí*. A continuació la Isabel Lozano i la Cami Golart van recitar *Primavera, Us ho diré amb paraules, L'auca del capità Antoni i S'estimaren, saberem*.

I per acabar vam donar pas a la música de la “Coral Centenària la Coloma” que ens interpretà les següents cançons: *Moor River, Paraules d'amor, Hallelujah, Sardana de les Monges i Evocació del Pirineu*.

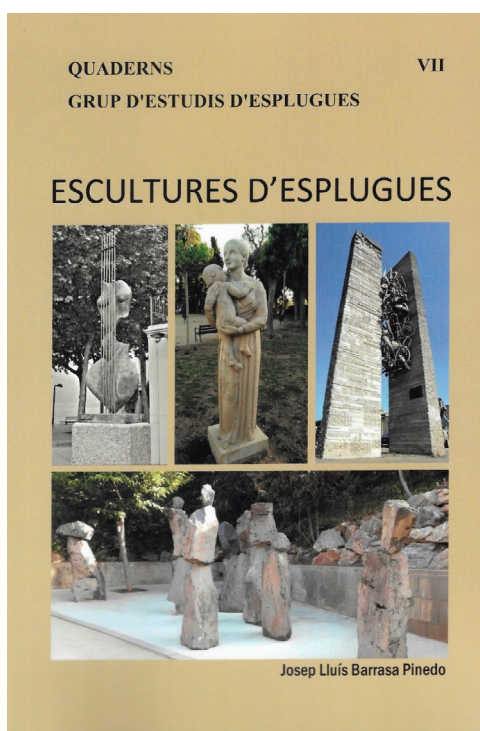
Pau Vinyoles al Sant Jordi Poètic i musical.

AUTORES i AUTORS D'ESPLUGUES, per Miquel Casellas

Presentació del llibre *Escultures d'Esplugues* de Josep Lluís Barrasa

El dia 8 de maig, es va presentar el llibre escrit per Josep Lluís Barrasa com a recull i també com a ampliació de les dues conferències que va realitzar pel Grup d'Estudis d'Esplugues parlant de les escultures d'Esplugues.

En el llibre es relacionen les obres dels diversos autors, amb fotografies als espais públics on estan instal·lats, amb la seva trajectòria professional i familiar. Tot això complementat amb entrevistes personals i visites als tallers de fabricació. Es parla d'escultors reconeguts com Eulàlia Fàbregas, Xavier Corberó, Josep M Subirachs, Angelina Alós, Montserrat Sastre, Joan Sanagustín, Quim Lluís, Jaume Plensa ..., i d'altres que amb les seves obres

Portada del llibre ESCULTURES D'ESPLUGUES de la col·lecció QUADERNS. Núm. 7.

embelleixen els carrers i places de la nostra ciutat. Mereixen també un reconeixement les obres de l'Escola de Marbre de Macael i els treballs guanyadors del premi “Ciutat d'Esplugues”. L'autor també considera les escultures antigues i històriques, com la Creu de Terme o la imatge de la Mare de Déu de Gràcia, els monòlits i plaques de ceràmica i commemoratives.

Un recull que ha suposat un esforç important de coneixement de la nostra ciutat i que l'autor ens regala amb el seu treball.

Aquest llibre, és el núm. 7 de la col·lecció “Quaderns” del Grup d'Estudis d'Esplugues.

RECERCAT 2025 A MONTBLANC

Per Anna Maria Marco

Montblanc va acollir la XXI Jornada de Cultura i Recerca dels Territoris de Parla Catalana (RECERCAT) del 8 a l'11 de maig. El Grup d'Estudis d'Esplugues, com cada any, va ser-hi.

L'institut Ramon Muntaner, organitzador de la Jornada, ens va oferir un espai de trobada per a tots els centres d'estudis i ateneus on poder compartir experiències, interessos i inquietuds, detectant punts de treball comunitari. Una molt bona oportunitat per mostrar i visibilitzar la important tasca que realitzem totes aquestes entitats per la recerca i la divulgació del patrimoni històric i cultural de cada ciutat i territori.

Emmarcat en aquest moment de trobada l'Institut Ramon Muntaner premia la trajectòria d'una persona i una entitat vinculades al món dels centres d'estudi reconeixent tota la seva tasca. Aquest any els premiats va ser **Manel Pastor i Madalena** i

l'entitat l'**Associació Cultural Baixa Segarra**.

Sota el lema "Teixint comunitat" volem destacar dues idees que es van treballar a la jornada i que, per a nosaltres, són molt importants: la

necessitat de connectar la tradició amb la modernitat i el diàleg intergeneracional. Pensem que són la clau per poder fer créixer i potenciar la nostra entitat, enriquant cada dia més el passat, present i futur de la ciutat d'Esplugues.

Vam tenir també l'oportunitat de divulgar les nostres publicacions que van despertar força interès en les altres entitats. Per a nosaltres és primordial mostrar i portar el patrimoni cultural de la nostra ciutat arreu del territori català, obrint camins i creant ponts de connexió amb altres entitats donant veu al que fem.

Valorem molt positivament la nostra participació en aquesta jornada que estimula el treball en xarxa. Un punt de trobada on ens sentim part de la comunitat de tots els centres d'estudis. En sortim enfortits per continuar donant la nostra millor versió, en la tasca que realitzem per la nostra ciutat d'Esplugues.

AGENDA DEL GRUP D'ESTUDIS, DE JUNY A OCTUBRE DE 2025

Dijous 5 de juny

Els arbres d'Esplugues

Casal de Cultura Robert Brillas a les 19:30.

Pou del Vernís núm.80. Juny 2025

Dissabte dia 5 de juliol

Sortida matinal. Visita la Museu del Renaixement de Molins de Rei.

Dimecres 1 d'Octubre

Commemoració de l'agermanament amb la ciutat d'Ahrensburg. Acte promogut per l'Ajuntament d'Esplugues amb la col·laboració del Grup d'Esplugues.

Dijous dia 16 d'octubre

Conferència a Can Vidalet. Paco Candel.

Butlletí d'informació del Grup d'Estudis d'Esplugues

El pou del vernís

Consell de redacció: Equip del Grup d'Estudis

DIMARTS de 19 a 20,30 h - Telèfon: 93 371 33 50 ext. 2116

Dipòsit legal B-16145-2000. Imprimeix: NB COMUNICACIONS sccl

Grup d'Estudis d'Esplugues: Casal de Cultura Robert Brillas, c. Àngel Guimerà, 38, 08950 Esplugues de Llobregat

GRUP D'ESTUDIS D'ESPLUGUES

Pàgina web:

<http://grupestudis.entitats.esplugues.cat>

Facebook: Grup d'Estudis d'Esplugues